

לורנס פישר

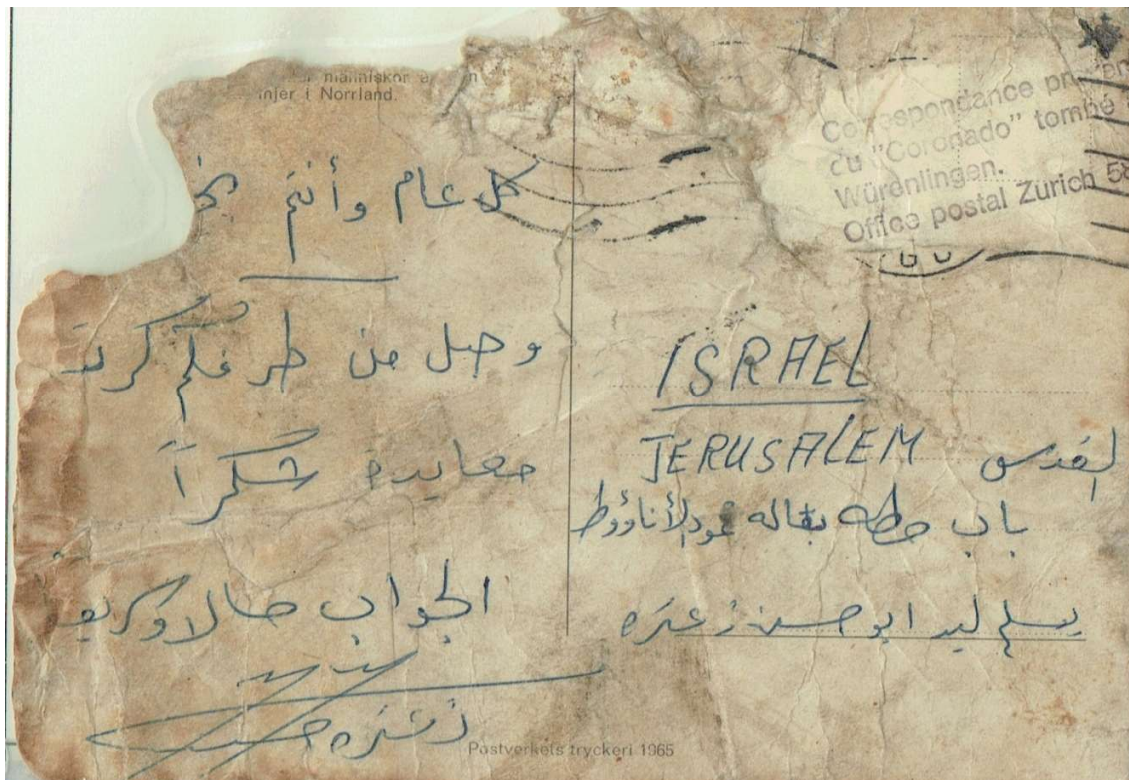
"330 מתרסק"

ניוזלטר מספר 24

שלום לכם, אני יושב לי מאוחר בלילה, ג'טלג מציק לי, ואז צץ לי הצורך לכתוב לכם עוד משהו.

אז הנה לכם סיפור שבעיני מרתק ועד שהתחלתי לחקור טיפה, גיליתי פרטים שאמרתי "וואו, לא יכול להיות". 21 בפברואר 1970, שבת קרה ורטובה, שווייץ הזדעזעה כאשר מטוססוויסאייר התרסק זמן קצר לאחר ההמראה מציריך. טיסה 330 של סוויסאייר הייתה טיסה סדירה מנמל התעופה הבינלאומי של ציריך להונג קונג עם עצירת ביניים מתוכננת בתל אביב.

כתשע דקות לאחר ההמראה, התפוצצה פצצה בתא המטען האחורי של המטוס. הפצצה הופעלה עקב שינוי בלחץ האטמוספרי. צוות הטייסים ניסה נאשות להשתלט על המטוס ולבצע נחיתת חירום בציריך אך התקשה לראות את המכשירים עקב עשן בתא הטייס. המטוס סטה יותר ויותר מערבה. "330 מתרסק", אמר טייס המשנה ארמנד אטיין למגדל הפיקוח בגרמניה והוסיף "להתראות כולם" באנגלית. כעבור זמן קצר התרסק המטוס עקב אובדן כח וכל שלושים ושמונת הנוסעים ותשעת אנשי הצוות שהיו עליו נהרגו.

הבה נכיר את טייס המשנה ארמנד אטיין וניתן לו קצת כבוד. ארמנד נולד באודסה שברוסיה בשנת 1918, אך משפחתו הגיעה מלוזאן שבשווייץ. הוא עבר לאוסטרליה והצטרף ל-RAAF (חיל האוויר האוסטרלי המלכותי) בשנת 1939 כאשר פרצה המלחמה (מלחמת העולם השנייה למי שלא זוכר).

לאחר שסיים את הכשרתו הוא שובץ לטייסת שמפעילה סירות מעופפות (מטוסים עם יכולת נחיתה במים) PB-Y "קטלינה" אמריקאית. אחד מהמטוסים שהיה בטייסת שלו נפל לים ומבלי להסס יצא ארמנד מיד למשימת חילוץ כדי לחפש ולאסוף את אנשי הצוות בכדי שלא יפלו בשבי היפנים או חלילה ימותו. הוא המריא באור יום, בגובה נמוך בשטח כבוש בידי היפנים. הוא איתר במהרה את חבריו התקועים והחזיר אותם הביתה בשלום. על ההצלה המדהימה הזו בשטח אויב, שנעשתה באומץ לב ובנחישות, הוא עוטר בעיטור הכבוד "הצלב המעופף" (DFC - Distinguished Flying Cross).

ארמנד הצטרף לסוויסאייר בשנת 1953. ברב הטיסות שימש ארמנד כקפטן, אך בטיסה הגורלית 330 הוא היה טייס המשנה. אינני מבין למה הרי היה לו את הניסיון הנדרש, אולי היו אמורים להחליף תפקידים מתל אביב.

בואו נמשיך עם סיפורנו, ה-PFLP-GC (החזית העממית לשחרור פלסטין – המפקדה הכללית) לקחה תחילה אחריות על האירוע ממפקדתם בביירות שבלבנון, אך הם חזרו בהם לאחר מספר ימים. מניע אפשרי אחד לפיגוע הוא נקמה נגד שווייץ על שלושה פלסטינים שנידונו ל-12 שנות מאסר על ידי בית משפט בשווייץ.

החזית העממית לשחרור פלסטין-המפקדה הכללית (PFLP-GC) הוקמה באפריל 1968 על ידי אחמד ג'יבריל. ג'יבריל נפטר לאחרונה, 7 ביולי שנה זו. אך באותה תקופה, בהיותו ממוצא סורי, היה חבר ב-PFLP-GC, אש"ף, וקפטן בצבא הסורי. הוא רצה להתמקד יותר בטרור ופחות בפוליטיקה. אין לבלבל בין ה-PFLP-GC לבין ה-PFLP של ג'ורג' חבש. מונטי פייתון "חיי של בריאן" משהו?

עכשיו יש לנו צד מעניין בסיפור. תוך מספר ימים נמצא החשוד העיקרי, ירדני שהתכוון לפוצץ מטוס ישראלי. כתוצאה משינוי בטיסות, הגיעה הפצצה למטוס של חברת סוויסאייר, גם היא לתל אביב. עם זאת, אף חשוד לא הובא לבית המשפט, למרות צווי מעצר, ולמרות שהוגדר כפיגוע הטרור החמור ביותר בהיסטוריה של שווייץ. החוקר השוויצרי מסר את הדו"ח ליועץ המשפטי הפדרלי אך התלונן מאוחר יותר כי נראה כי השלטונות השוויצרים מטילים האפלה על המקרה ומשתיקים אותו.

בספטמבר של אותה שנה נחטפה טיסה של סוויסאייר שהייתה בדרך לניו יורק והגיעה בסופו של דבר לדאוסון, שדה תעופה בירדן שכבר לא היה בשימוש.

בשנת 2016 דיווח העיתון (Neue Zürcher Zeitung) NZZ כי בזמן ששווייץ ניסתה נואשות לשחרר את בני הערובה של המטוס החטוף, כנראה ששר החוץ השוויצרי יצר קשר עם אש"ף. מבלי ליידע את חבריו בממשלה, הגיע להסכם עם אש"ף שלפיו ישוחררו המואשמים בגין הפיגוע במטוס סוויסאייר תמורת שחרור בני הערובה. הטענות עלו בספר שכותרתו "שנות הטרור השוויצריות".

בנוסף הוסכם כי חקירת ההפצצה של טיסת סוויסאייר תיגנז בשקט, ולכן לא פלא שאף אחד לא הואשם והכל השתק. שווייץ גם הסכימה להשתמש במשרדיה הדיפלומטיים לקידום תמיכה בהכרה בינלאומית באש"ף. ההסכם נועד ככל הנראה למנוע פיגועי טרור על שטח שווייץ. מוזר, אך סוכנות הידיעות רויטרס דיווחה כי מחקירה שוויצרית עולה שלא נמצאה הוכחה לכך ששר ממשלתי כרת הסכם סודי עם ארגון השחרור הפלסטיני. לדעתי האישית, כנראה היה משהו מכיוון שלמיטב זכרוני, לא היו יותר פיגועי טרור בשווייץ. זה אכן מראה שהטרור עובד.

גם לפיצוץ במטוס סוויסאייר הייתה השפעה מובנת על הדואר כולל על משלוח מכתבים וחבילות. לאחר ההפצצה השעו חברות בינלאומיות רבות שירותי דואר ומטענים לישראל, וטענו כי הצעד הינו זמני, וכולנו יודעים שמהו זמני הופך לקבוע. קפטן אחד של טיסת סוויסאייר פחד וסירב לקחת דואר יוצא, כמובן שכל אחד במקומו היה פוחד, אך הסכים כאשר נודע לו כי הוא פועל בניגוד להוראות החברה שלו.

כמובן שישראל פנתה לאיגוד הדואר הבינלאומי לפעול נגד כל עיכוב במשלוחי דואר אך כמובן שזה לא עזר. כתוצאה מכך דואר שנשלח או נותב לישראל דרך בריטניה, איטליה וארה"ב נדרש להישלח בדואר ים בלבד. בתקופה הקרובה לאירועים, דואר אוויר לישראל כבר לא היה מותר.

נהניתם, ספר לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא.
אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבא.

תגובות בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>